EUROPOS PARLAMENTAS

2004 *2009*

Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas

2008/0080(AVC)

30.6.2008

****

REKOMENDACIJOS PROJEKTAS

dėl pasiūlymo dėl Tarybos sprendimo dėl Europos bendrijos ir jos valstybių vardu sudaryti Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo protokolą dėl į Europos Sąjungą įstojusių Bulgarijos Respublikos ir Rumunijos prisijungimo prie šio susitarimo
(9116/2008 – COM(2008)0209 – C6-0209/2008 – 2008/0080(AVC))

Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas

Pranešėjas: Marian-Jean Marinescu

Procedūrų sutartiniai ženklai

*	Konsultavimosi procedūra *balsavusių narių balsų dauguma*
**I	Bendradarbiavimo procedūra (pirmasis svarstymas) *balsavusių narių balsų dauguma*
**II	Bendradarbiavimo procedūra (antrasis svarstymas) *balsavusių narių balsų dauguma pritariama bendrajai pozicijai* *visų Parlamento narių balsų dauguma atmetama arba taisoma bendroji pozicija*
***	Pritarimo procedūra *visų Parlamento narių balsų dauguma, išskyrus EB sutarties 105, 107, 161 ir 300 straipsniuose bei ES sutarties 7 straipsnyje numatytus atvejus*
***I	Bendro sprendimo procedūra (pirmasis svarstymas) *balsavusių narių balsų dauguma*
***II	Bendro sprendimo procedūra (antrasis svarstymas) *balsavusių narių balsų dauguma pritariama bendrajai pozicijai* *visų Parlamento narių balsų dauguma atmetama arba taisoma bendroji pozicija*
***III	Bendro sprendimo procedūra (trečiasis svarstymas) *balsavusių narių balsų dauguma pritariama bendram tekstui*

(Procedūra pasirenkama atsižvelgiant į Komisijos pasiūlytą teisinį pagrindą.)

TURINYS

Puslapis

EUROPOS PARLAMENTO TEISĖKŪROS REZOLIUCIJOS PROJEKTAS.....5

AIŠKINAMOJI DALIS.....6

EUROPOS PARLAMENTO TEISĖKŪROS REZOLIUCIJOS PROJEKTAS

dėl pasiūlymo dėl Tarybos sprendimo dėl Europos bendrijos ir jos valstybių vardu sudaryti Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo protokolą dėl į Europos Sąjungą įstojusių Bulgarijos Respublikos ir Rumunijos prisijungimo prie šio susitarimo (9116/2008 – COM(2008)0209 – C6-0209/2008 – 2008/0080(AVC))

(Pritarimo procedūra)

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į pasiūlymą dėl Tarybos sprendimo (COM(2008)0209),

– atsižvelgdamas į Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo protokolą dėl Bulgarijos Respublikos ir Rumunijos prisijungimo prie šio susitarimo joms įstojus į Europos Sąjungą (8689/08),

– atsižvelgdamas į Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo protokolą dėl Čekijos Respublikos, Estijos Respublikos, Kipro Respublikos, Latvijos Respublikos, Lietuvos Respublikos, Vengrijos Respublikos, Maltos Respublikos, Lenkijos Respublikos, Slovėnijos Respublikos ir Slovakijos Respublikos prisijungimo prie šio susitarimo joms įstojus į Europos Sąjungą[1],

– atsižvelgdamas į Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl laisvo asmenų judėjimo[2],

– atsižvelgdamas į prašymą pritarti, Tarybos pateiktą pagal EB sutarties 310 straipsnį ir 300 straipsnio 2 dalies pirmosios pastraipos antrąjį sakinį ir 3 dalies antrąją pastraipą (C6-0209/2008),

– atsižvelgdamas į 2005 m. Stojimo akto[3] 6 straipsnio 2 dalį,

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 75 straipsnį ir 83 straipsnio 7 dalį,

– atsižvelgdamas į Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto rekomendaciją (A6 0000/2008),

1. pritaria protokolo sudarymui;

2. įpareigoja Pirmininką perduoti Europos Parlamento poziciją Tarybai ir Komisijai, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams bei Šveicarijos Konfederacijai.

[1] OL L 89/30, 2006 03 28.
[2] OL L 114/6, 2002 04 30.
[3] OL L 157/203, 2005 6 21.

AIŠKINAMOJI DALIS

I. Pagrindiniai faktai.

Europos bendrijos bei jos valstybių narių (Belgijos, Danijos, Vokietijos, Graikijos, Ispanijos, Prancūzijos, Airijos, Italijos, Liuksemburgo, Nyderlandų, Austrijos, Portugalijos, Suomijos, Švedijos, Didžiosios Britanijos) ir Šveicarijos[1] susitarimas dėl laisvo asmenų judėjimo pasirašytas 1999 birželio 21 d. ir įsigaliojo 2002 m. birželio 1 d.[2].

2004 m. gegužės 1 d. į ES įstojus dešimčiai naujų narių (ES 10) susitarimas buvo iš dalies pakeistas protokolu ir išplėstas, kad apimtų ES 10 (Čekijos Respubliką, Estiją, Kiprą, Latviją, Lietuvą, Vengriją, Maltą, Lenkiją, Slovėniją ir Slovakiją). Šis pirmasis susitarimo protokolas Europos bendrijos ir jos valstybių narių vardu pasirašytas 2004 m. spalio 26 d. ir įsigaliojo 2006 m. balandžio 1 d. po to, kai 2005 rugsėjo 25 d. Šveicarijoje buvo surengtas referendumas šiuo klausimu ir gautas pritarimas[3]. Protokolas pagrįstas susitarimo su ES 15 modeliu, jame nustatytos kvotos, prieigos prie darbo rinkos nuostatos, apribojimai ir apsaugos išlygos.

2007 m. sausio 1 d. į ES įstojus Bulgarijai ir Rumunijai susitarimą reikėjo iš dalies pakeisti, kad prie jo galėtų prisidėti naujos šalys.
2006 m. gegužės 5 d. Komisijai gavus Tarybos įgaliojimą pradėtos derybos su Šveicarijos Konfederacija dėl susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo antrojo protokolo dėl į Europos Sąjungą įstojusių Bulgarijos Respublikos ir Rumunijos prisijungimo prie šio susitarimo.
2008 m. vasario 29 d. derybos buvo baigtos ir parafuotas protokolo projektas. Antrasis susitarimo protokolas Europos bendrijos ir jos valstybių narių vardu pasirašytas 2008 m. gegužės 27 d.

II. Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo protokolas dėl 2007 m. sausio 1 d. į Europos Sąjungą įstojusių Bulgarijos ir Rumunijos (ES 2) (šis protokolas).

Šis protokolas – tai susitarimo su 25 ES valstybėmis narėmis vadinamasis logiškas išplėtimas. Šis protokolas pagrįstas ta pačia teisine baze, kaip ir ankstesnis protokolas (protokolas su ES 10), ir pagal jį Šveicarijai suteikiama teisė išlaikyti darbuotojų ir savarankiškai dirbančių asmenų iš Rumunijos ir Bulgarijos kiekybinius apribojimus, kad būtų galima dviejų naujų šalių piliečiams palaipsniui lengvinti prieigą prie Šveicarijos darbo rinkos ir kiekvienais metais būtų įleidžiamas vis didesnis skaičius asmenų, tačiau pastarasis dalykas priklauso nuo darbo jėgos Šveicarijoje išteklių ir užimtumo rodiklių.

---

[1] Šveicarija yra viena iš ELPA (EFTA) įsteigusių narių, tačiau ji nėra Europos ekonominės erdvės narė (EEE). Kadangi Šveicarijoje buvo balsuojama ir nuspręsta neprisijungti prie EEE, ji su Europos bendrija ir jos šalimis narėmis sudarė keletą susitarimų.
[2] Nuo 2007 m. 15 ES valstybių narių, ES naujųjų mažųjų valstybių narių (Maltos ir Kipro) bei trijų ELPA (EFTA) šalių (Islandijos, Norvegijos ir Lichtenšteino) darbuotojai gali nevaržomi naudotis Šveicarijos darbo rinkos galimybėmis. Jei imigrantų skaičius viršytų pastaruųjų trejų metų vidurkį 10 proc., Šveicarija turi teisę vėl pradėti taikyti kvotas ir šioms 17 ES valstybių narių.
[3] OL L 89, 2006 3 28, p. 30.

Šveicarija taiko kvotas šiais pereinamaisiais laikotarpiais (iš viso 7 metai ES 10 atveju):
– dvejų metų pradiniu pereinamuoju laikotarpiu nuo šio protokolo įsigaliojimo dienos,
– antruoju trejų metų pereinamuoju laikotarpiu tuo atveju, jei Šveicarijos pirmojo pereinamojo laikotarpio eigos ataskaitoje pranešama apie Šveicarijos ketinimą toliau taikyti kiekybinius apribojimus[1],
– papildomu dvejų metų laikotarpiu Šveicarija gali išlaikyti kiekybinius apribojimus tik tokiu atveju, jei kyla didelis jos darbo rinkos sutrikimas arba atsiranda tokio sutrikimo pavojus.

Protokole taip pat yra speciali apsaugos išlyga, kad praėjus dešimčiai metų po protokolo įsigaliojimo Šveicarijai leidžiama nustatyti kvotas ir apriboti imigrantų skaičių, jei naujų leidimų gyventi skaičius atitinkamais metais daugiau nei 10 proc. viršys trejų prieš tai buvusių metų vidurkį. Po to einančiais metais Šveicarija gali apriboti naujų leidimų gyventi skaičių ir sumažinti jį 5 proc., palyginti su trejų prieš tai ėjusių metų vidurkiu[2].
Atsižvelgiant į tai, kad referendumą dėl Šveicarijos darbo rinkos atvėrimo dviem naujoms valstybėms narėms numatyta surengti 2009 m. gegužės mėn. ir šis protokolas įsigalios po referendumo, speciali apsaugos išlyga gali galioti iki 2019 m.

Minėtieji kiekybiniai apribojimai taikomi Bulgarijos Respublikos ir Rumunijos piliečiams, kurie atvyksta į Šveicariją dirbti pagal darbo sutartį arba yra savarankiškai dirbantys asmenys, jeigu jie ketina būti šalyje kažkurį iš šių dviejų laikotarpių: ilgiau nei keturis mėnesius, tačiau trumpiau nei vienerius metus (trumpalaikis buvimas) ir vienus metus arba ilgesnį laiką (ilgalaikis buvimas)[3].

Per visą penkerių metų pereinamąjį laikotarpį leidimų gyventi skaičius Rumunijai ir Bulgarijai išaugs nuo 3 620 iki 9 090 (trumpalaikis buvimas) ir nuo 362 iki 1046 (ilgalaikis buvimas).

Remdamasi pereinamosiomis priemonėmis, Šveicarija turi teisę toliau vykdyti į nuolatinę darbo rinką integruotų darbuotojų pirmenybės užtikrinimo kontrolę ir visų kitų susitarimo šalių piliečiams mokamo atlygio ir taikomų darbo sąlygų kontrolę. Tokia pati kontrolė gali būti išlaikyta ir taikoma asmenims, kurie teikia paslaugas šiuose keturiuose sektoriuose: su daržininkystės ir sodininkystės paslaugų teikimu susijusi veikla, statyba, įskaitant susijusias šakas, apsaugos veikla ir pramoninis valymas.

Pagal ankstesnio protokolo modelį (protokolo su ES 10) šiame protokole numatyta keletas patikslinimų, susijusių su pereinamosios priemonėmis dėl žemės ūkio paskirties žemės, miško ir miškų ūkio paskirties žemės (kai įsigyja Šveicarijos piliečiai ir bendrovės) ir nepagrindinio gyvenamojo būsto pirkimo. Taip pat esama techninių patikslinimų, ypač susijusių su socialinės apsaugos sistemomis. Būtinus patikslinimus, susijusius su abišaliu profesinės kvalifikacijos pripažinimu, priima šiame susitarime numatytas Jungtinis komitetas.

[1] Nesant tokio pranešimo, pereinamasis laikotarpis baigiasi praėjus dvejų metų laikotarpiui.
[2] Nuostatos, apibrėžtos pradinio susitarimo 10 straipsnio 4 dalyje.
[3] Galiojančių gyventi leidimų turėtojai turi teisę prašyti atnaujinti leidimą; atsisakymo suteikti šiems asmenims leidimą negalima argumentuoti tuo, kad išnaudotas leidimų limitas.

III. Šveicarijos darbo rinkos atvėrimas dviem naujoms valstybėms narėms.

Remiantis naujausios Šveicarijos ekonomikos organizacijų[1] apklausos duomenimis susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo išplėtimas taip, kad jis apimtų dvi naujas ES valstybes nares, Šveicarijos ekonomikai yra nepaprastai svarbus.

Šveicarijos valdžios institucijos gyventojus užtikrino, kad, siekiant išvengti ekonominės ir socialinės destabilizacijos [2], jų darbo rinka bus atverta palaipsniui ir kad su atlygiu susijęs spaudimas dėl rinkos liberalizavimo bus ribotas. Vėliau remiantis apsaugos išlyga, kuri gali galioti iki 2019 m., vėl gali būti pradėtos taikyti kvotos.

Vis dėlto, jei Šveicarijos Parlamentas ir rinkėjai nepritartų tam, kad susitarimas dėl laisvo asmenų judėjimo būtų išplėstas taip, kad apimtų dvi naujas nares ES valstybes nares, kiltų pavojus, kad ES nutrauks susitarimą. Tai reikštų, kad pradėtų galioti vadinamoji giljotinos išlyga ir atitinkamai kiti šeši dvišaliai 1999 m. I paketo susitarimai nustotų galioti[3]. Remiantis susitarimu, jis išplečiamas, kai įvyksta papildomi referendumai ir Šveicarijos piliečiai išreiškia savo nuomonę šiuo klausimu.

2005 m. rugsėjo 25 d. įvyko referendumas, siekiant įteisinti susitarimo su ES 10 protokolo įsigaliojimą[4].

Be to, pasibaigus septynerių metų pereinamajam laikotarpiui, kuris taikomas ES 25, ir prasidėjus naujam etapui 2009 m. gegužės mėn. tikriausiai bus surengtas kitas referendumas[5].

IV. Pranešėjo pozicija.

Ekonominė nauda

Išplėtus Šveicarijos ir ES susitarimą dėl laisvo asmenų judėjimo, kad jis apimtų dešimt naujų valstybių narių, atsivėrė galimybių darbo rinkoje ir padidėjusi prekybos su šiomis šalimis apyvarta turėjo teigiamą poveikį Šveicarijos ekonomikos augimui.
Remiantis valstybės ekonomikos reikalų sekretoriato paskelbta ataskaita, migracija buvo

---

[1] Žr. http://www.accords-bilateraux.ch/fileadmin/user_upload/bilaterale/pdf/fr/2008-06-16_Exp_Europe_Staempfli.pdf.

[2] Vedant derybas su Šveicarija numatyti prieigos prie darbo rinkos apribojimai kaip nacionalinis prioritetas, taip pat atlygių kontrolė ir kvotos.

[3] I paketo dvišaliai susitarimai apėmė laisvą asmenų judėjimą, sausumos transportą, oro transportą, žemės ūkį, mokslinius tyrimus ir technines prekybos ir viešųjų pirkimų kliūtis ir įsigaliojo 2002 m. birželio 1 d. Derybos dėl II paketo dvišalių susitarimų prasidėjo 2002 m. birželio mėn.ir tai yra susitarimai, apimantys santaupų apmokestinimą, bendradarbiavimą kovojant su sukčiavimu, Šveicarijos prisijungimą prie Šengeno *acquis*, Šveicarijos dalyvavimą taikant reglamentus „Dublin“ ir „Eurodac“, prekybą perdirbtais žemės ūkio produktais, Šveicarijos dalyvavimą Europos aplinkos agentūros ir Europos aplinkos informacijos stebėjimo tinklo (EIONET) veikloje, bendradarbiavimą statistikos srityje, Šveicarijos dalyvavimą vykdant mokymo programas „Media plus“ ir „Media“, Bendrijos institucijų pensiją gaunančių asmenų dvigubo apmokestinimo išvengimą.

[4] 2005 m. sausio mėn. paskelbtos apklausos duomenys parodė, kad 52 proc. rinkėjų pritartų tam, kad būtų išplėstas susitarimas dėl laisvo asmenų judėjimo, 30 proc. buvo prieš, 18 proc. – neapsisprendę.

[5] Šveicarijos atstovų rūmai nusprendė, kad referendumas dėl susitarimo su ES 25 pratęsimo ir pirmasis su ES 2 susijęs referendumas dėl susitarimo protokolo įsigaliojimo Rumunijai ir Bulgarijai prisijungus prie ES turėtų būti atskirti.

priderinta prie Šveicarijos darbo rinkos poreikių ciklinių pokyčių pagrindu ir šalies vidaus ekonomikai davė teigiamų rezultatų.

Tikimasi, kad dėl šio susitarimo išplėtimo taip, kad jis apimtų Rumuniją ir Bulgariją, suintensyvės konkurencija Šveicarijos darbo rinkoje, bus galima lengviau siųsti Šveicarijos darbuotojus į šias dvi šalis, pagerės Rumunijos ir Bulgarijos darbuotojų įdarbinimo galimybės, Šveicarijos eksportui atsivers rinkos ateityje. Statistiniai duomenys rodo, kad Šveicarijos darbo rinkai reikia aukštos kvalifikacijos darbuotojų, ypač vadybos, mokslo ir technikos srityse.

Kai kuriuose Šveicarijos ekonomikos sektoriuose, pvz., turizmo, renginių ir apgyvendinimo bei maitinimo įstaigų pramonės, žemės ūkio ir sveikatos priežiūros, tikimasi dėl rinkos atvėrimo taip pat gauti naudos , kadangi laisvas darbo vietas užims personalas, kuriam keliami mažesni kvalifikacijos reikalavimai.

Su šiuo protokolu susiję iššūkiai

Pranešėjas pritaria šio susitarimo išplėtimui, nes yra įsitikinęs, kad Rumunija ir Bulgarija bei Šveicarijos Konfederacija turės daug naudos išsiplėtusioje Europoje, kurioje skatinama tokia ekonominė politika, kurios tikslai – ekonominis augimas ir užimtumas ne tik ES, bet ir kaimyninėse šalyse.

Vis dėlto, lygindamas protokolą dėl dešimties valstybių narių įstojimo į ES su protokolu dėl Rumunijos ir Bulgarijos įstojimo, pranešėjas pažymi, kad, nepaisant to, kad Šveicarija taiko tokį patį bendrą pereinamąjį laikotarpį ES 10 ir ES 2, esama terminų skirtumų.

Šis skirtumas atsiranda dėl skirtingų protokolų įsigaliojimo datų[1], prie visų Rumunijai ir Bulgarijai taikomų pereinamųjų laikotarpių pridedama mažiausiai po dvejus metus[2]. Pagrindas, kuriuo remiantis apibrėžiama, kada pradės galioti pereinamieji laikotarpiai, nustatytas nenuosekliai: 10 valstybių narių įstojimo į ES data (2004 04 01) ir protokolo įsigaliojimo data ES 2 atveju (atitinkamai po Šveicarijos referendumo, numatyto 2009 m. gegužės mėn.).

Pranešėjas, atsižvelgdamas į tai, kad Rumunijos ir Bulgarijos atveju pereinamieji laikotarpiai baigsis dvejus metus vėliau, prašo Komisijos uoliai ir deramai imtis veiksmų ir užtikrinti šio proceso pagreitinimą bei pasirūpinti tuo, kad Šveicarijos Konfederacija neatidėtų ratifikavimo siekiant, kad šis protokolas įsigaliotų tuoj pat po to, kai bus surengtas šiam klausimui numatytas referendumas.

---

[1] 2004 m. gegužės 1 d. į ES įstojus dešimčiai naujų narių EB ir Šveicarijos susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo protokole numatyti tokie pereinamieji laikotarpiai: pirmasis trejų metų pereinamasis laikotarpis iki 2007 m. gegužės 31 d., antrasis dviejų metų pereinamasis laikotarpis iki 2009 m. gegužės 31 d. ir papildomas dvejų metų pereinamais laikotarpis iki 2011 m., ir numatyta, kad speciali apsaugos išlyga Šveicarijai galioja iki 2014 m.

[2] Speciali apsaugos Šveicarijai išlyga galioja dvejus metus ilgiau, kalbant apie ES 2 ir palyginti su ES 10. Taip yra todėl jog numatyta, kad ši išlyga, kalbant apie ES 10, galioja iki 2014 m. arba tol, kol praeis dvylika metų nuo pradinio susitarimo įsigaliojimo 2002 m. ir dešimčiai metų nuo įstojimo į ES, o ES 2 atveju ji galioja iki 2019 m., iki tol, kol praeis dešimt metų nuo šio protokolo įsigaliojimo, numatyto 2009 m., ir atitinkamai dvylika metų nuo jų įstojimo į ES.

Dėl visų minėtųjų priežasčių pranešėjas remia susitarimą ir rekomenduoja jam pritarti.